

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

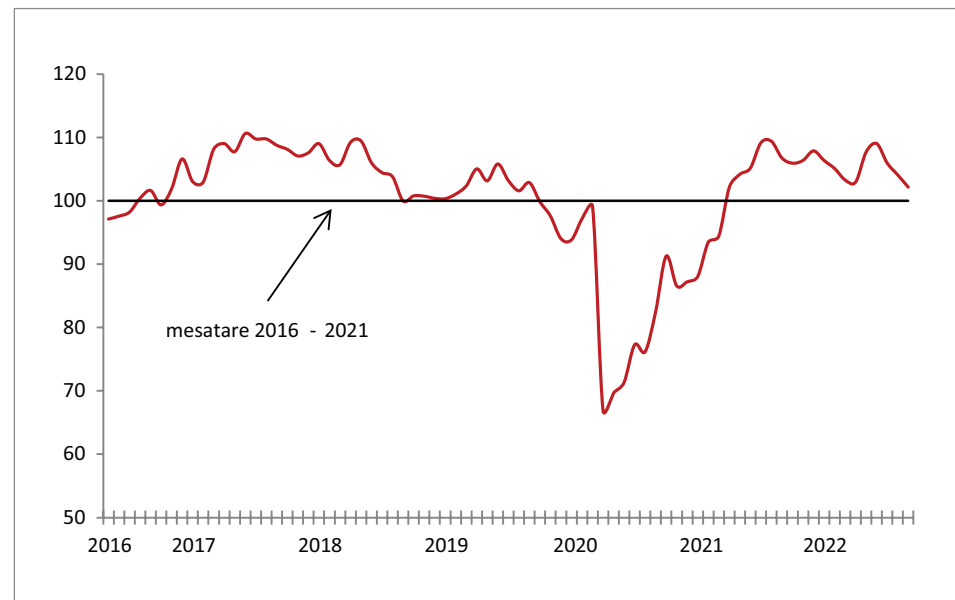
7 TETOR 2022

** Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e harmonizimit të Komisionit Evropian. Prej muajit qershor 2021, publikimi i analizave dhe të dhënave nga vrojtimet bëhet me frekuencë mujore.*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) regjistroi rënie me 1.9 pikë në muajin shtator. Niveli aktual i tij, 102.2 pikë, është më i ulëti i regjistruar gjatë vitit 2022 (Grafik 1). Rënia e TNE-së reflektoi rënien e besimit në sektorët e ndërtimit dhe të shërbimeve, si dhe përkeqësimin e besimit të konsumatorëve. Nga ana tjetër, treguesit e besimit për sektorët e industrisë dhe tregtisë shënuan përmirësime të lehta në muajin shtator (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

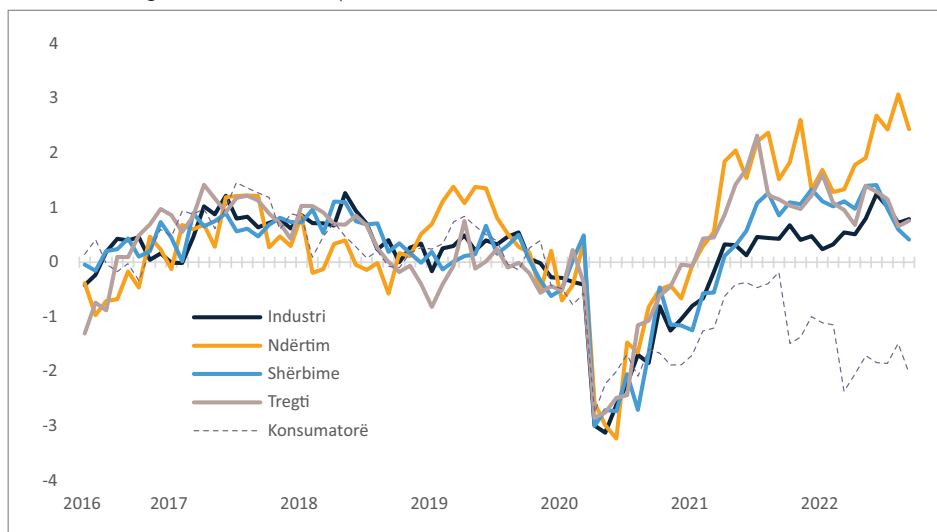

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) u rrit me 1.0 pikë përqindje në muajin shtator (Grafik 2). Kjo rritje u ndikua nga përmirësimi i kërkesës së huaj dhe asaj të brendshme, ndërkohë që vlerësimet për prodhimin aktual shënuan rënie. Gjithashtu, pritjet e bizneseve të industrisë për prodhimin në të ardhmen kanë pësuar rënie. Pritjet e bizneseve të industrisë për çmimet e produkteve që do të prodhojnë janë rritur në muajin shtator (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) shënoi një rënie prej 5.3 pikë përqindjeje në muajin shtator (Grafik 2). Rënia u shkaktua nga përkeqësimi i vlerësimit të bizneseve për aktivitetin e tyre ndërtues. Nga ana tjetër, vlerësimi i tyre për kontratat porositëse ishte në rritje në këtë muaj. Pritjet e bizneseve të ndërtimit për punësimin dhe pritjet për çmimet që do të vendosin në të ardhmen shënuan rënie (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) ra me 3.0 pikë përqindje në muajin shtator, për të tretin muaj radhazi (Grafik 2). Kjo u përcaktua nga rënia e të dy komponentëve përbërës, vlerësimet për *ecurinë aktuale të aktivitetit* të tyre dhe vlerësimet për *kërkesën*. Pritjet e bizneseve të shërbimeve për *çmimet* që do të vendosin në të ardhmen janë rritur në këtë muaj (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) u rrit me 1.0 pikë përqindje në muajin shtator (Grafik 2). Rritja u ndikua nga vlerësimet më optimiste të bizneseve të këtij sektori për *ecurinë aktuale të biznesit*, ndërkohë që pritjet për *punësimin* në muajt e ardhshëm mbetën pothuajse të pandryshuara. Pritjet për *çmimet* që do të vendosin në të ardhmen kanë pësuar rritje edhe në këtë sektor (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

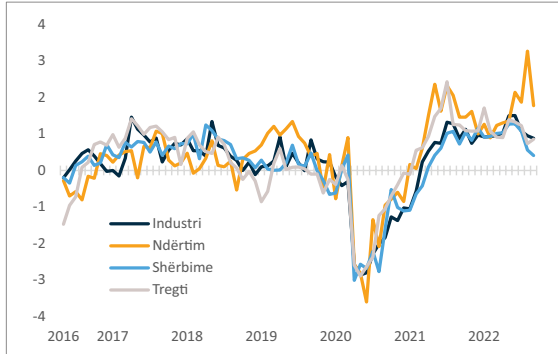
Treguesi i besimit konsumator (TBK) u përkeqësua me 3.1 pikë përqindje në muajin shtator (Grafik 2). Rënia u ndikua kryesisht nga përkeqësimi i pritjeve për *situatën e përgjithshme ekonomike*, dhe rënia e balancave si për *blerjet aktuale* ashtu edhe për *blerjet e pritura*. Vlerësimet e konsumatorëve për *situatën e pritur financiare* mbetën pothuajse të pandryshuara (Tabelë 2, konsumatorët).

Treguesit me frekuencë tremujore¹ shfaqën në përgjithësi sinjale negative krahasuar me rezultatet e vërtetimit të tre muajve më parë. Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve shënoi rënie në sektorët e tregtisë (-3.3 pp, në nivelin 72.9%), shërbimeve (-2.9 pp, në nivelin 78.6%) dhe mbeti pothuajse

¹ Pyetjet shitesë për bizneset lidhur me normën e shfrytëzimit të kapaciteteve dhe gjendjen financiare kanë frekuencë tremujore dhe përfshihen në pyetësorët e marsit, qershorit, shtatorit dhe dhjetorit.

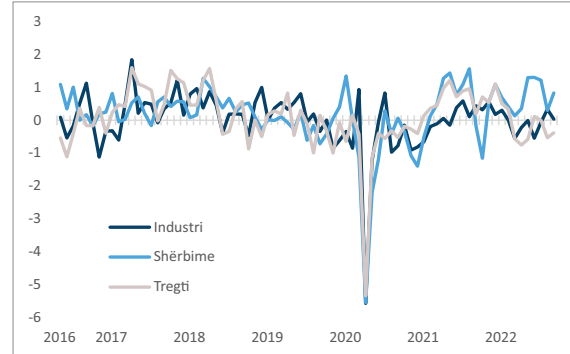
e pandryshuar për industrinë (-0.3 pp, në nivelin 80.9%). Ky tregues rezultoi me rritje në sektorin e ndërtimit (4.8 pp, në nivelin 72.6%). Treguesi i gjendjes financiare të bizneseve u përkeqësua për të gjithë sektorët gjatë tremujorit të tretë të vitit 2022.

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

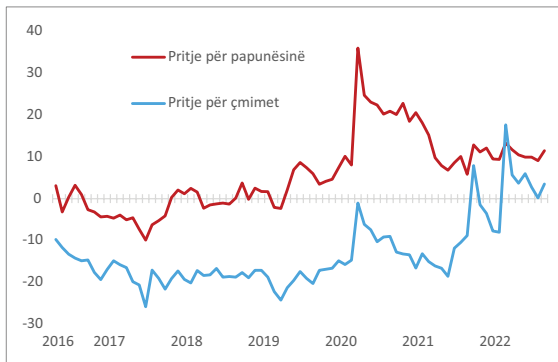
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

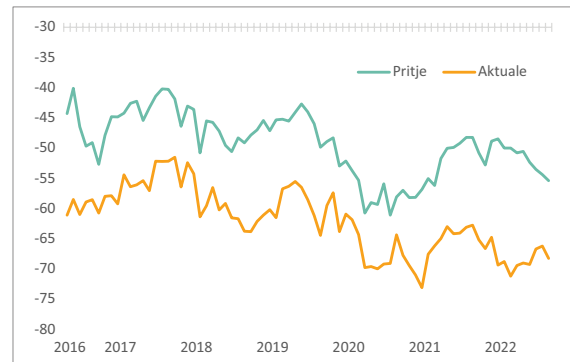
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2022					Situata aktuale	
	min	mes	maks	Maj	Qersh.	Korrik	Gusht	Shtator	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-59.4	-12.3	6.2	-0.8	5.9	2.4	-2.0	-1.0	↑	+
Ndërtim	-57.1	-28.2	-4.9	-14.6	-8.2	-10.2	-4.9	-10.2	↓	++
Shërbime	-45.1	5.0	26.8	26.5	26.8	19.7	13.5	10.5	↓	+
Tregti	-31.9	-2.5	18.2	9.2	8.2	6.9	2.1	3.1	↑	+
Konsumator	-39.9	-25.3	-16.3	-34.1	-34.8	-34.9	-32.8	-35.9	↓	--

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

**) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

***) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2022								
	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	18.6	18.6	19.3	20.5	29.0	29.1	21.4	19.1	17.8
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-15.9	-20.7	-14.1	-17.9	-14.1	-3.4	-8.0	-8.9	-5.6
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-30.1	-21.4	-19.0	-17.8	-17.2	-8.1	-6.4	-16.2	-15.1
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-2.0	-0.2	-5.7	-7.3	-5.8	-6.2	-6.5	-7.1	-0.6
Prodhimi pritje (pyetja 5)	33.4	30.1	24.0	27.7	30.0	24.1	29.4	33.8	30.5
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	41.6	38.2	70.4	66.9	50.8	51.2	51.4	31.2	47.9
Punësimi pritje (pyetja 7)	20.4	15.6	8.7	14.7	18.0	14.7	13.4	9.6	9.2
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	1.5	-2.8	1.1	1.9	2.5	11.6	8.5	24.6	7.4
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-34.2	-36.6	-39.7	-33.1	-31.6	-27.9	-29.0	-34.5	-27.8
Punësimi pritje (pyetja 4)	16.0	1.9	2.8	-0.5	5.0	7.1	4.9	21.6	12.5
Çmimet pritje (pyetja 5)	18.1	31.1	49.5	45.1	33.2	47.9	40.8	39.2	38.1
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	19.6	19.9	21.3	21.6	25.6	25.8	22.4	13.8	11.2
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	24.2	20.9	22.5	17.8	27.4	27.8	17.0	13.2	9.8
Kërkesa pritje (pyetja 3)	31.5	28.7	25.8	28.1	37.7	37.7	36.9	27.4	32.9
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	-6.2	13.8	7.2	14.6	11.4	15.5	5.9	6.7	3.6
Punësimi pritje (pyetja 5)	13.2	17.4	12.5	11.1	12.5	6.5	9.1	9.5	14.9
Çmimet pritje (pyetja 6)	23.2	31.3	48.7	39.1	46.0	35.8	34.9	23.9	26.5
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	19.9	9.3	6.7	6.5	14.5	13.5	11.8	3.7	5.7
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	-0.9	-1.0	-0.9	2.9	5.0	1.4	0.6	5.2	0.8
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	28.1	23.7	13.9	4.5	12.3	17.5	22.3	12.8	10.9
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	28.2	26.1	14.7	12.4	14.5	23.3	21.8	15.2	17.0
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	2.7	3.1	3.2	-1.9	3.9	2.9	1.9	0.4	0.4
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	27.5	41.5	59.7	51.0	46.2	39.8	44.2	36.2	41.4
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-12.9	-13.3	-15.5	-17.3	-17.7	-18.4	-19.8	-15.9	-18.8
Situata financiare, pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	-1.4	-1.7	-11.8	-7.7	-6.3	-5.1	-7.0	-4.2	-4.2
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-23.5	-22.1	-26.3	-30.9	-31.2	-29.8	-32.1	-30.0	-31.9
Situata ekonomike, pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-3.6	-3.2	-17.9	-16.1	-10.4	-12.5	-12.4	-6.6	-15.9
Çmimet aktuale (pyetja 5)	25.2	24.1	38.6	53.2	51.2	52.1	53.8	51.0	48.7
Çmimet, pritje (pyetja 6)	-7.7	-8.0	17.6	5.7	3.7	6.0	2.7	0.2	3.5
Papunësia, pritje (pyetja 7)	9.4	9.4	13.3	11.7	10.4	9.9	9.9	9.1	11.4
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-69.3	-68.7	-71.1	-69.4	-69.0	-69.2	-66.6	-66.1	-68.2
Blerjet e mëdha, pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-48.4	-50.0	-50.0	-50.8	-50.5	-52.3	-53.5	-54.3	-55.4
Kursimi aktual (pyetja 10)	-41.9	-45.5	-47.9	-47.5	-47.0	-47.8	-49.1	-48.2	-49.6
Kursimi, pritje (pyetja 11)	-44.7	-45.1	-50.4	-47.9	-45.8	-46.2	-45.7	-44.0	-44.7
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	1.1	0.6	-0.9	0.0	0.1	0.2	1.8	2.3	1.1

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

SHPJEGIME METODOLOGJIKE

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve, të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.